

Techniki optymalizacyjne w kompilatorach

Piotr Błaszyński

Generowanie kodu, wstęp:

- Kod generowany jest dla różnych maszyn, trzeba pamiętać, że ten sam program źródłowy może się tłumaczyć na różne kody wynikowe,

Różnice:

- zużycie pamięci,
- szybkość działania,
- liczba używanych rejestrów,
- ilość zużywanej energii,
- Istotne są też wyniki działania programu, powinny być takie same,

Generowanie kodu, wstęp:

- Generowanie kodu obejmuje:
- wyznaczanie kolejności operacji,
- przydzielanie rejestrów do przechowywania wartości,
- wybór odpowiednich instrukcji z docelowego języka (odpowiadającym operacjom z reprezentacji pośredniej),

Generowanie kodu, wstęp:

Problem generacji optymalnego kodu jest matematycznie nierozstrzygalny, dodatkowo, jest utrudniony przez fakt istnienia różnych architektur docelowych.

Zagadnienia zależne od architektury i systemu operacyjnego:

- zarządzanie pamięcią,
- wybór instrukcji,
- wybór rejestrów,
- kolejność wykonania.

Generowanie kodu, Wejście generatora:

Forma pośrednia, z informacjami potrzebnymi do określenia adresu (Uwaga! adres nie jest określany liniowo 1:1). Forma pośrednia powinna być przed generowaniem kodu sprawdzona przez poprzednie etapy kompilacji (frontend) i wykonane zostały na przykład odpowiednie operacje konwersji.

W niektórych przypadkach generowanie kodu może przebiegać współbieżnie z częścią analizy semantycznej.

Generowanie kodu, Wyjście generatora:

Program docelowy w:

- asemblerze (dodatkowy koszt koniecznej asemblacji),
- kodzie maszynowym z adresami względnymi (realokowalny) (dodatkowy koszt realokacji i linkowania),
- kodzie maszynowym z adresami bezwzględnymi (nie jest praktyczny, dobry do kompilatora "studenckiego"),

Generowanie kodu, Wyjście generatora:

Czemu konieczna jest odpowiednia alokacja rejestrów:

- operacje na nich są wydajniejsze ale jest ich mało

$c=a+b$

- ADD Rj, Ri – koszt 1, możliwe tylko wtedy, gdy Rj i Ri przechowują wartości a i b, Rj po wykonaniu operacji zawiera wartość c

- ADD c, Ri – koszt 2, możliwe przy b w Ri

- MOV c, Rj

ADD Rj, Ri – koszt 3, ale c jest w Rj

Generowanie kodu, uproszczony algorytm:

Operujemy na trójkach, w jednym ruchu przekształcamy jedną trójkę, mając na uwadze fakt, czy operandy znajdują się w rejestrze i jeśli to możliwe wykorzystujemy ten fakt. Dodatkowo zakładamy, że każdy z operatorów ma swój odpowiednik na maszynie docelowej.

Generowanie kodu, uproszczony algorytm:

Kolejne założenie: wyniki obliczeń mogą być pozostawiane w rejestrach tak długo, jak to możliwe. Przenoszenie tych wartości do pamięci następuje tylko jeśli:

- rejestr je przechowujący jest potrzebny do innych obliczeń,
- przed samym wywołaniem procedury, skoku, albo wyrażenia, do którego odbywa się skok.

Generowanie kodu, uproszczony algorytm:

Konieczne jest przechowywanie tzw. deskryptorów rejestrów i deskryptorów adresów. Przechowują one co jest w danym rejestrze lub pod danym adresem.

- deskryptory adresów określają miejsce przechowywania wartości zmiennej (stos, pamięć, rejestr lub kilka z nich na raz) i pozwalają określić metodę dostępu do wartości. Przechowywać je można w tablicy symboli.

Generowanie kodu, uproszczony algorytm:

Trójka $x := y \text{ op } z$

1. Przy pomocy funkcji `getreg` określamy lokalizacji L , w której wynik $y \text{ op } z$ będzie przechowywany. L powinno być rejestrem, ale może być adresem w pamięci.
2. Sprawdzamy deskryptory adresów dla y , żeby znaleźć y' – jedno z miejsc przechowywania y . Jako pierwsze są wybierane miejsca wskazujące na rejestr. Jeżeli y' nie jest jeszcze w L , generujemy instrukcje `MOV y' , L`

Generowanie kodu, uproszczony algorytm:

Trójka $x := y \text{ op } z$, lokalizacja L , y' w L

3. Generujemy instrukcje OP z' , L , z' wyznaczamy podobnie jak punkcie 2. Uaktualniamy deskryptor adresu dla x , x jest teraz w L . Jeżeli L jest rejestrem, to zapisujemy w deskryptorze tego rejestru, że przechowujemy tam x i usuwamy x z innych deskryptorów rejestrów.

4. Jeżeli wartości y i/lub z nie mają kolejnego użycia a są przechowywane w rejestrze, usuwamy je z ich deskryptorów rejestrów.

Generowanie kodu, uproszczony algorytm:

Po przetworzeniu wszystkich trójek, dla wszystkich nazw, których wartości są aktywne, a nie są przechowane w pamięci generujemy odpowiednie instrukcje przeniesienia (MOV).

Generowanie kodu, algorytm, funkcja *getreg*:

1. Jeśli y jest w rejestrze, który nie przechowuje innych wartości ($x:=y$ może powodować przechowywanie dwóch wartości jednocześnie) i y nie będzie później używane to zwracamy ten rejestr. Aktualizujemy deskryptor adresu dla y – L już nie przechowuje y .
2. Nie udało się pkt. 1. - zwracamy pusty rejestr, jeśli jest jakiś,

Generowanie kodu, algorytm, funkcja *getreg*:

3. Nie udał się pkt. 2. - Jeśli x będzie dalej używany, albo op jest operatorem potrzebującym użycia rejestru (np. indeksowanie tablicy), znajdujemy używany rejestr R , składujemy jego zawartość w pamięci M , jeżeli już nie jest we właściwej pamięci M (pamiętać o przechowywaniu wielu wartości w R). Aktualizujemy odpowiednio deskryptor adresu dla M . Zwracamy R . Wybór R nie jest optymalny, można stosować na przykład wybieranie rejestru, który zostanie najpóźniej użyty.
4. Jeśli x nie jest używany w danym bloku, albo nie ma pasującego rejestru wybieramy lokalizacje w pamięci dla x jako L

Generowanie kodu, instrukcja skoku:

Możliwe podejścia:

1. Rejestr określa warunek skoku przy pomocy jednego z 6 warunków: ujemny, 0, dodatni, nieujemny, nie 0, niedodatni, czyli wartość np: $x < y$ określamy przez odjęcie x od y i sprawdzenie zawartości rejestru
2. Specjalne znaczniki określają (rejestr znaczników) warunek, podejście bardziej naturalne dla wielu maszyn.

Optymalizacja kodu wynikowego

- Optymalizacja kodu wynikowego polega na zmianie formy wyjściowej w celu minimalizacji lub maksymalizacji jednego z atrybutów uzyskanego programu. Najpopularniejsze cele
 - minimalizacja czasu wykonania,
 - zajętość pamięci,
 - zużycie energii (urządzenia przenośne)

Optymalizacja kodu wynikowego

- Peephole optimization (przez wizjer)
 - eliminacja redundancji
 - optymalizacja przepływu
 - uproszczenia algebraiczne
 - użycie zamienników (dla danej architektury)

Optymalizacja kodu wynikowego

- eliminacja redundancji
 - (1) MOV R0, a
 - (2) MOV a, R0
 - usuwamy (2), bo (1) daje pewność, że zachodzi równość
 - jeśli przed (2) jest etykieta, to pewności nie ma
 - czyli (1) i (2) muszą być w tym samym bloku kodu (basic block)
 - część przypadków może być obsłużona przez alokację rejestrów

Optymalizacja kodu wynikowego

- optymalizacja przepływu:
 - przy obsłudze instrukcji warunkowych itp., powstaje dużo skoków,
 - powstające skoki się często pokrywają
 - typowa optymalizacja przepływu sterowania:
 - goto LBL1
 -jakieś instrukcje....
 - LBL1: goto LBL2
 - zamieniamy na:
 - goto **LBL2**
 -jakieś instrukcje....
 - LBL1: goto LBL2

Optymalizacja kodu wynikowego

- uproszczenia algebraiczne
- Bardzo dużo możliwych przekształceń algebraicznych, nie wszystkie występują opłacalnie często
- typowe, często produkowane przez prosty generator kodu:
 - $x = x + 0$ – brak efektu
 - $x = x + 1$ – INC x
- podwyrażenia wspólne $(a+b) - 4 * (a+b)$:
powyrażenie $(a+b)$ można obliczyć raz,

Optymalizacja kodu wynikowego

- użycie zamienników (dla danej architektury)
 - $x*x$ tańsze z reguły niż wywołanie potęgowania,
 - przesunięcie o bit tańsze od mnożenia i dzielenia przez 2,
 - zmiennoprzecinkowe mnożenie przez stałą (przy dopuszczalnym przybliżeniu) tańsze od dzielenia,
 - użycie trybu autoinkrementacji (dodaje 1 do operandu po jego użyciu) lub autodekrementacji
 - inne zależne od architektury

Optymalizacja kodu wynikowego

- ◆ Lokalne (intraprocedural optimizations)
 - ◆ Łatwiejsze i szybsze w wykonaniu, ale znacznie utrudnione przy użyciu zmiennych globalnych (trzeba uwzględniać najgorsze przypadki)
- ◆ Globalne (interprocedural optimizations)
 - ◆ Więcej informacji, co za tym idzie nowe możliwości, np. umieszczanie kodu funkcji w miejscu jej wywołania

Optymalizacja kodu wynikowego

● Zmiana kolejności pętli (*ang. loop interchange*), dotyczy także pojedynczych instrukcji, jednak odczuwalne dla systemu znaczenie ma w przypadku pętli. Bloki kodu są zamieniane w celu uzyskania lepszego wykorzystania pamięci, w szczególność pamięci podręcznej. Może oznaczać to w na przykład zmniejszenie zużycia energii pobieranej na dostęp do pamięci. Zastosowanie tego algorytmu przy niekorzystnych układach pętli (złożone warunki kończenia pętli) może doprowadzić jednak do zwiększenia zużycia energii.

```
for (i = 0; i < 100 ; i++)  
  for (j = 0 ;j < 200 ;j++)  
    a[i,j] = i + j
```

```
for (j = 0 ;j < 200 ;j++)  
  for (i = 0; i < 100 ; i++)  
    a[i,j] = i + j
```


Optymalizacja kodu wynikowego

- Dzielenie pętli (*ang. loop fission (tiling, blocking)*) polega na takim podziale pętli (jak również innych bloków kodu), aby każdorazowo wykonywany blok kodu mieścił się w pamięci podręcznej. Dzięki zastosowaniu tego algorytmu możliwe jest również uzyskanie zmniejszenia zużywanego energii (na dostęp do pamięci), jak i znaczące przyspieszenie czasu wykonywania. Konieczne jest stałe określenie wielkości pętli lub definiowanie typowych rozmiarów pętli w danym programie albo obliczanie podziału pętli na podstawie wielkości pamięci podręcznej. W realnym świecie pierwszy przypadek zachodzi rzadko, konieczne jest podanie jako opcji typowego rozmiaru pętli lub rozmiaru pamięci podręcznej.

```
for (i=1 ; i< N ; i++)  
(1){  
(2)   A[i] = A[i] + B[i-1];  
(3)   B[i] = C[i-1]*X + Z;  
(4)   C[i] = 1/B[i];  
(5)   D[i] = sqrt(C[i]);  
(6) }
```

```
(1) for (i=0 ; i< N-1 ; i++)  
(3)   B[ib+1] = C[ib]*X + Z  
(4)   C[ib+1] = 1/B[ib+1]  
(6) }  
(1) for ib=0 to N-1 do  
(2)   A[ib+1] = A[ib+1] + B[ib]  
(1) for ib=0 to N-1 do  
(5)   D[ib+1] = sqrt(C[ib+1])  
(1) i = N+1
```

Optymalizacja kodu wynikowego

- Rozwijanie pętli (*ang. loop unrolling*) polega na powtarzaniu zawartości pętli i wykonywaniu odpowiednio mniejszej liczby iteracji w stosunku do oryginalnej liczby iteracji. Dzięki temu zyskuje się zmniejszenie liczby wykonywanych przez program skoków warunkowych. Zwiększana jest w tym przypadku również lokalność danych poprzez ograniczenie przesyłania danych z pamięci do rejestrów i z powrotem.

```
for (i = 0; i < 200; i++)  
    g ();
```

```
for (i = 0; i < 200; i += 2)  
{  
    g ();  
    g ();  
}
```

Optymalizacja kodu wynikowego

- Łączenie pętli (*ang. loop fusion*) polega na łączeniu kilku pętli operujących na różnych elementach ale mających takie same warunki zakończenia. W przypadku poprawnego dobrania ograniczenia na rozmiar łączonych danych pozwala to na uzyskanie szybciej wykonującego się kodu bez zwiększania zużycia energii przez pamięć.

```
int i, a[100], b[100];
for (i = 0; i < 300; i++)
    a[i] = 1;
for (i = 0; i < 300; i++)
    b[i] = 2;
```

```
int i, a[100], b[100]
for (i = 0; i < 300; i++)
{
    a[i] = 1;
    b[i] = 2;
}
```

Optymalizacja kodu wynikowego

- Rozszerzenie skalara (*ang. scalar expansion*) polega na zamienieniu zmiennej skalarnej na zmienną tablicową, która reprezentuje wartości pierwotnej zmiennej w poszczególnych iteracjach pętli. Tego rodzaju zmiana jest klasycznym przykładem szybszego wykonania kodu, ale przy zwiększonym użyciu pamięci. W niektórych jednak przypadkach taka zmiana może wpłynąć pozytywnie zarówno na szybkość i zużycie energii.

```
for (i=1 ; i< N ; i++)  
{  
    T = A[i] + B[i];  
    C[i] = T + 1/T;  
}
```

```
int Tx[N];  
for (i=1 ; i< N ; i++)  
{  
    Tx[i] = A[i] + B[i];  
    C[i] = Tx[i] + 1/Tx[i];  
}
```

Optymalizacja kodu wynikowego

Źródła dla zainteresowanych:

<http://www.nullstone.com/htmls/category.htm>

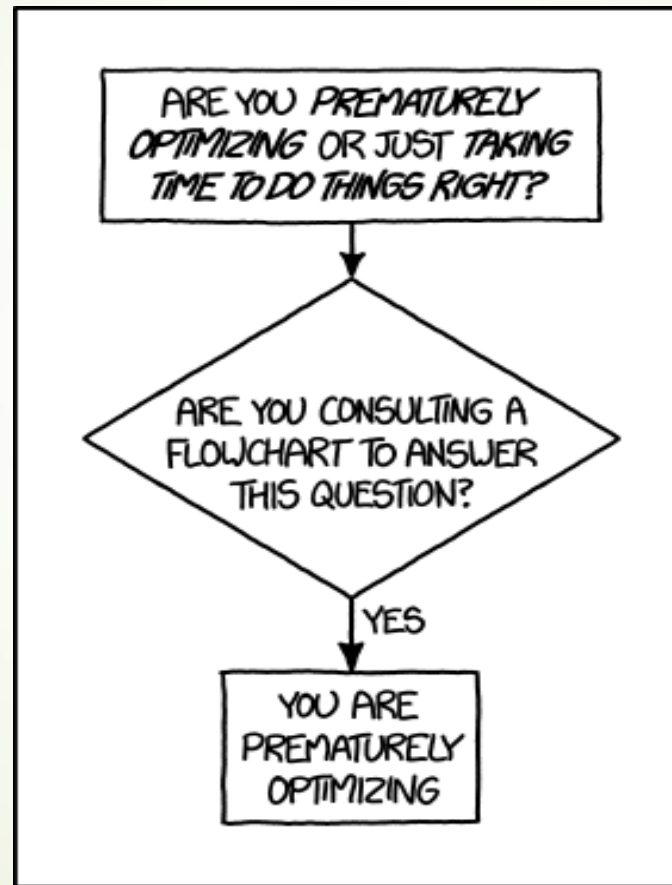
<http://www.agner.org/optimize/#manuals>

Za wcześnie

- ▶ "Programmers waste enormous amounts of time thinking about, or worrying about, the speed of noncritical parts of their programs, and these attempts at efficiency actually have a strong negative impact when debugging and maintenance are considered. We *should* forget about small efficiencies, say about 97% of the time: **premature optimization is the root of all evil.** Yet we should not pass up our opportunities in that critical 3%.,, . Donald Knuth, Structured Programming With GoTo Statements

Śmieszny obrazek

Źródło: <https://www.explainkcd.com>

Mało śmieszny obrazek

